

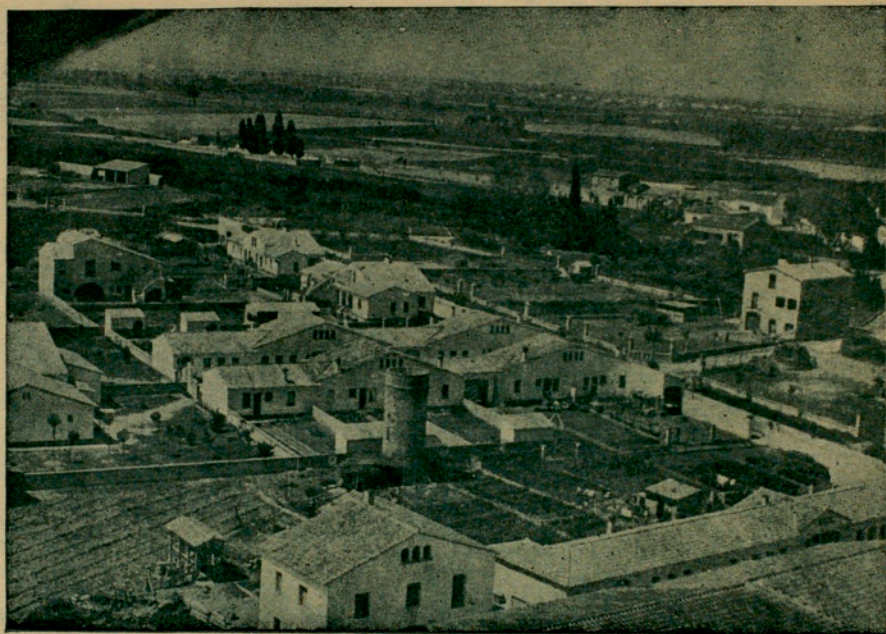
FIESTA MAYOR DE

ARMENTERA

ORGANIZADA POR LA SECCION RECREATIVA
DE EDUCACION Y DESCANSO, DEDICADA A

SAN MARTIN

DIAS 11, 12 y 13 DE NOVIEMBRE

Vista del barrio de nuevas viviendas desde el aire

COBLA
ORQUESTA

"ELS MONTGRINS"

Cualquier asunto que requiera papeleo, encárguelo a

Agencia Sellés

PLAZA ESPAÑA, 5 * SAN PEDRO PESCADOR

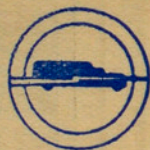
INTERESA.....

hacer presente al público de Armentera que necesite **salvoconductos fronterizos**, que esta Agencia les evitará los desplazamientos al Puesto de la Guardia Civil, con sólo entregar uno caducado a sus convecinos

Amadeo Vilá, a Dalfó o al mecánico-ciclista Jiménez

DE DOMICILIO A DOMICILIO

Tonelaje y paquetería

Transportes Centellas

LINEA REGULAR DE MERCANCIAS POR CARRETERA ENTRE

FIGUERAS

GERONA

BARCELONA

Avenida José Antonio, 39
Teléfono número 168

c/. Barcelona, número, 6
Teléfono número 1240

Rech, 22 - Tefél. 22-55-35
Platería, 27 - Tel. 21-04-01

SERVICIO COMBINADO CON MADRID Y RESTO DE ESPAÑA

INVITACION

La organización de una Fiesta Mayor en la actualidad está tan llena de dificultades y sobre todo de gastos cada vez mayores que puede muy bien afirmarse que aquello que leemos en muchos programas de « La Comisión no ha regateado esfuerzos . . . » no es ninguna utopía, ni mucho menos. Porque de verdad se necesitan esfuerzos y sacrificios por parte de los organizadores para luego esforzar y sacrificar a los no organizadores y lo que es más lamentable a los llamados invitados, que muy bien podrían llamarse contribuyentes sino fuera por el mal efecto de la palabra en este caso.

Por eso, al invitar a las poblaciones vecinas a participar en nuestra Fiesta, rogamos a sus respectivas Comisiones a considerar este problema planteado cada año.

Principalmente en las comarcas agrícolas que no andan muy sobradas de diversiones, estos días festivos, una vez o dos al año, juegan un papel importantísimo desde el punto de vista social y humano. Creemos que las fechas tradicionales de cada población deberían gozar de la protección y de las facilidades necesarias para darles el brillo que merecen. Para lograrlo ¿no sería preciso hacer otro esfuerzo, venciendo el natural y arraigado individualismo característico en este país, para formar una especie de unión o sindicato entre todas las comisiones organizadoras y recabar una ayuda oficial y un poco de reglamentación que aunque acogida con la aprensión de rigor, podría resultar eficiente?

Si esto se consiguiera, seguramente una Fiesta Mayor sería menos gravosa para todos y al invitar se daría más alcance a su significado.

Mientras tanto, deseamos a todos los asistentes a las fiestas de San Martín unos felices días, poniendo por nuestra parte el consabido esfuerzo para que así sea.

Q

EL MESTRE BOU

Quan el Mestre Bou tocava amb la seva cobla « Els Montgrins » venia tan assiduament a la nostra vila, que, segons li plau comentar, no passava Festa Major que no hi fos ell amb la cobla. Perquè aquesta població era molt adicta als Montgrins i els volia a cada ocasió i ells moltes vegades deixaven lloguers millors per correspondre. Per aixó al retre homenatge d'admiració al compositor de les més populars sardanes avui no sols conegudes per tot Catalunya sino en bona part del món, renovarem al mateix temps el testimoni afectuós al gran amic que tan sovint ha conviscut la nostra Festa Major: En Vicens Bou i Geli, familiarment per nosaltres, En Vicentet.

Nasqué a Torroella de Montgrí el 22 de Gener del 1885. De molt jove son pare, músic també, li ensenyà solfeig. Més tard rebé les primeres lliçons de violí del mestre de l'Orquesta del Liceu de Barcelona, En Josep Reixach, perfeccionant els seus estudis amb els mestres Pere Rigau, Josep M.º Soler de La Bisbal i Josep Pi de Pals. Als setze anys començà a tocar en la cobla « La Lira » de Torroella, i dos anys després en « Els Montgrins », de la qual fou designat director al morir En Pere Rigau.

L'any 1909 escrigué la primera sardana que fou batejada per la mare del novell autor amb el títol « Esperança ». La segona « Cants de Maig » ja el popularitzà desseguida. Després vingueren « La Campana de l'Ermita », « Regalims del cor », « Nit d'Estiu », « Sense Mare », etc. La seva música s'estén. La sardana rep un impuls vigorós per mitjà d'aquesta saba novella i potent. Apareix « El Saltiró de la Cardina » arribant a la plenitud creadora amb « Llevantina », « Girona aimada », « Angelina », « La Mare Cantora », « Mar de Xaloc », i tantes altres. La seva fecunditat no s'esgota ni minva la seva inspiració. Entre les que ha escrit darrerament hi trobem « Pescadors bons Catalans », « La Cardina encara Salta », « Torroella Vila Vella », « Record de Calella », com a més conegudes.

* * *

Al mateix compàs creix la fama de la cobla. El nom dels Montgrins pren volada fins a situar-se entre les primeres assolint el prestigi que avui conserva merescudament guanyat junt amb el seu antic director, el qual mai va voler abandonar-la. Malgrat les propostes que rebé per a formar part i dirigir altres cobles amb condicions molt temptadores, ell continuà fidel a la seva vila i als

seus companys. Bell exemple d'honradesa patriòtica que sublimitza la seva persona.

Una forta personalitat irradia d'ella però afable i franc per tothom, sempre ha estat estimat per les seves qualitats d'artista i d'home que tan bé s'agermanen en ell. Avui si bé una mica encorbat pels anys manté un aire viu de grandesa que dóna una vida virtuosa i lleial als més purs sentiments. El front serè i una mirada alhora afectuosa i il·luminada estranyament com si per ella hi captés els raigs de la seva inspiració, el podeu veure passejar per la seva vila de Torroella pulcre, impecable, però modest sempre a punt per a compartir amb qualsevol mortal les primícies d'una amistat oberta i les confidències de la seva ànima, que a ningú regateja.

* * *

La seva obra sempre serà viva. És el fruit d'una inspiració fecunda i superdotada que capta perfectament els més subtils efluvis de la terra poetitzant-los amb el segell característic i únic que els fa intraspessables. De la muntanya al mar, des del cel al sol: el pagès, el mariner i l'artesà; la doncella i el galan; els animals, plantes i ocells; les ones i el vent, canten en ell amb una veu empordanesa inconfusible. Si se'l volgués acusar de plagiar hauria d'ésser per copiar aquest ambient que tan fidelment en les seves tonades s'hi retrata la nostra terra. Els seus cants són d'amor i llibertat i en ells s'hi identifica el poble que s'hi veu comprés junt amb els seus sentiments, els seus quefers i el panorama que li és familiar. Per això el poble l'admira perquè sent pregonament aquesta veu harmoniosa cantant-li idil·licament les veritats pures enervadores de la seva sensibilitat. Aquest és el seu mèrit. Si no és un mestre de la sinfonia és un poeta prodigiosament inspirat i sobre tot sincer. No haurà escrit obres d'una valor musical indiscutible, però haurà fet comprendre i emocionar d'una manera simple i senzilla, modestament com ell mateix però gran per la seva virtut. Altrament tampoc ha intentat ésser res més que això. Les seves sardanas són de cara a la plaça, als humils, més ben dit, a tots, però parlant en un llenguatge clar i dolç, primitiu com la mateixa naturalesa que ell tradueix amb la mateixa simplicitat que la veu.

* * *

Vé a L'Armentera amb la gran il·lusió de reveure aquesta contrada que tant recorda i retrobar les bones amistats per passar com en altre temps unes hores en família. Per això el nostre homenatge estarà desprovist de cerimònies per tal de tenir-lo més prop del nostre cor.

Benvingut sigui al seu poble.

PROGRAMA

DIA 11

- A las 11'00.—OFICIO SOLEMNE con asistencia de las dignísimas Autoridades y Jerarquías.
A las 12'30.—Una SARDANA en la Plaza del Generalísimo.
A las 16'30.—Audición de SARDANAS en la misma Plaza.
A las 18'00.—BAILE de tarde en el Salón.
A las 21'00.—Sesión de CINE en el Salón Cataluña.
A las 22'30.—Dos SARDANAS y seguidamente BAILE de noche en el Salón.

DIA 12

- A las 11'00.—OFICIO SOLEMNE
A las 12'30.—Una SARDANA en la Plaza.
A las 16'30.—Audición de SARDANAS.
A las 18'00.—BAILE de tarde.
A las 22'30.—Dos SARDANAS y BAILE de noche.

DIA 13

- dedicado al homenaje que esta Villa tributa al famoso compositor de sardanas VICENS BOU, el cual honrará con su presencia a la población de Armentera.
- A las 12'00.—CONCIERTO a cargo de la Orquesta **Els Montgrins**.
A las 16'30.—Audición de SARDANAS del Maestro BOU.
«El saltiró de la Cardina»
«Angelina»
«Girona aimada»
«Pescadors bons Catalans»
- A las 18'00.—BAILE de tarde.
A las 21'00.—Sesión de CINE.
A las 22'30.—Cuatro SARDANAS del Maestro BOU.
«Llevantina»
«Torroella Vila Vella»
«L'Anell de Prometatge»
«La Cardina encara Salta»
y seguidamente BAILE de FIN DE FIESTA.

JAUME BAGUE FIGUERAS

Venta de Bicicletes i tota classe de recanvis
Representació de les més acreditades marques
en Motors, Ciclomotors i Maquinaria Agrícola

Ronda Fluvianets **L'ARMENTERA**

AGRICULTORS!!

Si voleu fer una bona reparació a les vostres
màquines i motors, consulteu als mecànics

J. GIBRAT i J. MASDEU

Servei ràpid, amb garantia i a preus econòmics

L'Armentera centre de belles excursions

(Continuació)

DE l'Armentera a Ventalló una hora seguint el vell camí de Paiàs que travessa l'ubèrrim verger de Saldet a les Tortes el terreny s'eleva lleument, queda a la dreta un antic cementiri d'inhumació les fosses cobertes amb lloses primes de llicorella, el pla abundós de sorra marca la depressió d'un antic curs del riu a Empúries, vells camins i la moderna carretera. Comencen els oliverers que envolten Ventalló i un moltes vegades centenari sembla un escamot de guerrers que en vet-lli l'entrada, el vell xi-prer del Casal de la Senyoria senyala el cristià acolliment dispensat al caminant, i a Ventalló es refugiaren cercant-hi consol i repòs que per alguns hi fou etern, gran nombre de dispersats en el dissortat combat de Pont de Molins—1794—, anorreats per les nafres i la fatiga.

Un monument mostra la ferma voluntat dels seus habitants de prosperar-hi, el pou immens excavat en la roca, obra de titans, hom diu que al sòl hi giraria una carreta tirada per un parell de bous, i era molt bell l'espectacle del voleiar dels càntirs quan per el torn descendien a l'abim paorós del seu fons. Al costat un gran i antic corral és testimoni de la principal producció del seu terme, en el temps que el Monestir de Sant Miquel de Fluvià era el propietari de Ventalló (época migeval), en l'emplaçament del temple actual hi tenia una capella dedicada al seu patró obra romànica, en queda un bell record el petit capitell avui posat en l'escala del chor de l'església construïda al segle XVI seguint encara l'estil agival, magnífic temple d'una nau de tres trams, absis de cinc costats i chor a l'entrada sostingut per un arc rebaixat, belles ménsules i claus de volta esculturades, acabat en ple segle XVIII i guarnit de bellíssims altars barrocs, el major obra d'Antoni Barnoïà i el del Roser de l'escultor mataroní Joan Riera. La parròquia fou erigida al 1.606, abans Ventalló era pertinença de la de Vallveraia en 1.447, els dos pobles tenien dinou focs i en 1.553, trenta dos. Ventalló fou murallat, es conserven restes de l'anomenat Portal de Dalt i fins ben poc una torre migeval, probablement de la vella força que existí on hi ha el gran Casal del Delme, segle XVII, que ostenta en la cantonada de la Plaça una magnífica teiera de ferro forjat per l'enllumenament públic, obra de la mateixa época, al redós d'aquest

castell probablement d'origen romà, ja que Ventalló és el guarda del pas a les terres del prelitoral i el camí més recte per assolir la via Domiciana. *hi*

há El carrer dels jueus que avui acaba sense sortida rera l'estambu⁽¹⁾ del Casal Perramón ens prova l'existència d'una aljama jueva, que hi persistí després de l'expulsió—1492—, doncs la llegenda «Joan Colom any 1789» gravada en la llinda de la porta d'una casa segurament es refereix a un convers, la raó de que hi haguessin jueus al temps migaval i conversos al segle XVIII, és per la gran concentració de llana que es feia a Ventalló, propia i dels pobles de la rodalia, ells foren en dites èpoques els diligents i gairebé únics comerciants d'aqueixa materia prima. Ventalló mostra en els seus carrers belles cases algunes dels segles XV i XVI les més del XVII, d'aquest és el magnífic Casal dels Perramón construït com un mas, aïllat la façana però en direcció nord, cinc còssos amb baix i dos pisos, la teulada a dues vessants sobre les parets laterals, el portal de punt rodó amb dovelles de pedra en la clau el blasó de la Casa, fortificat amb una garita en el cantó d'orient, l'entrada gran i amb sostre una de les bigues sostinguda per un fust de columna de pedra, l'*arc* en un cel obert—1666—. Al pis la gran sala amb bell enteixinat de l'època *oxis* com el d'una cambra amb dues finestres al exterior un sobre la porta. Completen la disposició d'un mas els grans corrals i corts del baix i els graners del segon pis, al segle XVIII fou notablement engrandit per la part posterior, hi embellint-lo amb una galeria sobre el verger. No es veu cap rastre de edificació anterior, la Casa Perramón al segle XVII era prou próspera per portar a terme tant gran obra, al XVIII el Magnífic Sr. N'Antoni Perramón i Frigola obtingué la Senyoria de la Vila i terme de Ventalló, que era de la Casa Caramany i de llavors date l'origen de la prosperitat actual del poble, amb els establiments que feu de terres per plantar-hi oeps i olivers. Modernament la Casa Perramón uní el seu cognom il·lustre de cultivadors de la terra amb les famílies procers de l'Empordà i del Principat. Ventalló al *finar* el segle XVIII era una població activa i benestant amb metge, cirurgià, apotecari, mestre de minyons, oficials, comerciants i un gran centre de producció de bestiar, oli, vi i llana; tenia uns dos-cents cinquanta habitants.

Al sortir de la vila per la part de dalt hi ha l'altre monument de la gran voluntat de Ventalló, la Bassa, enorme excavació feta en el marge d'un turó argilós; al seu cim es veu un dels més bells panorames empordanesos; recull per mitjà d'una resclosa les aigües vingudes del torrent de la Devesa, probablement obra del segle XVIII i fete per abeurar-hi el gran nombre de caps de bestiar que es criaven, en un extrem i en la roca plana quatre excavacions per recollir-hi aigüa, es l'obra primitiva de la Bassa tal vegada dels

(1) Estamener? Magatzem per l'estam.

primers pobladors de Ventalló i de la Muntanya, el lloc excel·leix per útil i bellíssim.

* * *

Comença la vall de Tafania nom que s'hà d'interpretar com el que és, l'exterior de la nostra encontrada, ample amb pendent suau i per ella s'emuny el torrent que unint-se amb el de la vall de Vià formen el de Ventalló, a l'esquerra comença a enlairar-se la Muntanya Gran que sinònim de pastura te caires pirenenes, valls de la coma i farnera, artigues, el puig de la Mola per existir en ell una gran llosa de pedra segurament d'un dolmen ja que altres monuments megalítics es troben en els termes veïns⁽²⁾, i en el puig Rodó—172 mts.— on la nostra terra hi té bella miranda, a la dreta la vall es clou per la muntanya de la Vall de Vià poble que té una església romànica dedicada a Sant Mateu, belles cases i un castell del segle XIV del que en resten importants fragments.

Del Puig Rodó s'en desprèn una collada en direcció a llevant i s'alça la muntanya de Palau-Borrell, en la vall que s'origina entre elles i la Comafosca hi ha el clot de coucarn (cerc d'esfondrament), i el torrent divisor dels termes de Palau-Borrell i Ventalló amb el camí d'antic anomenat arenes o via monera. Molt abans que en aquestes muntanyes hi haguessin pinedes i les omplenessin de murs de contenció per plantar-hi olivers, hi creixia un bon herbei de prat principalment el trefle blanc i el peu de pardal que encara hi son abundosos, i els ramats hi trobaven pastura quan a l'estiu s'agotaven les del pla Ventalló tenia de temps inmemorial per el seu bestiar petit i gros el dret de peixer-lo en els prats comuns del terme de Pelacals, lo que motiva un llarg plet entre els dos pobles que fallà a favor de Ventalló, el jutge Marc Capelleri de la Curia Comtal de Castelló als 28 d'abril del 1369, passaren anys i ja perduda l'Autonomia del Comtat els de Pelacals s'apel·laren a la Reial Audiencia, que en 27 de Març del 1571 confirmà la sentència anterior. Segurament que aquest dret té el seu fonament en les vessants d'aigües d'aquesta muntanya havent motivat d'una part i d'altre en la protecció munifica dels Senyors de Perramón, la formació en temps moderns d'un extens districte municipal, que Ventalló presideix al peu de la nostra muntanya.

* * *

(Continuarà)

(2) Prop del màs dels Barballons, hi ha una taula dolmenica

Sastreria Vidal

TORROELLA DE MONTGRÍ

SASTRERIA A MIDA

GABARDINES

COMANDOS

CANADENQUES

PELLISSES DE CUIRO

de totes qualitats

J. Deraterrer

Maquinaria Agrícola + Motores Bombas + Bicicletas y Velomotores

Los mejores Motores y Bombas para Riego de mayor caudal, menos consumo, más fácil de puesta en marcha y más barato del mercado, con 2 años de garantía

Tipos especiales para pozos profundos

Los encontrará en CASA

J. Deraterrer

de VILADEMAT

José. Carbó Oller

COMESTIBLES, VINOS Y LICORES

CALIDAD Y BUEN PRECIO

ALMACÉN DE ABONOS, CEREALES Y FORRAJES

Calle Calvo Sotelo, 17 * Teléfono 4 * ARMENTERA